

Edgar Alan Po
**Dnevnik Džulijusa
Rodmana**

Preveo

MILAN MILETIĆ

BUKOFAL BZ

Prvo poglavlje

UVOD

Ono što moramo smatrati neobično srećnom okolnošću, omogućilo nam je da naše čitaoce, pod ovim naslovom, upoznamo sa povešću više nego izvanrednog karaktera i, svakako, veoma dubokih uvida. *Dnevnik* koji sledi, ne samo da oličava vezu između *prvog* uspešnog pokušaja da se pređe preko te divovske barijere od beskrajnog niza planina koje se protežu od Polarnog mora na severu, do Panamskog zemljouza na jugu, koje oblikuju vrletan i snegom prekriven bedem duž čitavog svog pravca, nego što, iako je to od većeg značaja, donosi pojedinosti o putovanju iza ovih planina, kroz beskrajnu oblast koja, *do dana današnjeg*, ostaje potpuno neispitana i nepoznata, i koja je, na svim mapama kojima imamo pristup, označena kao "neistražena oblast". Pored svega, to je *jedina* neistražena oblast unutar granica severnoameričkog kontinenta. U tom slučaju, naši prijatelji će umeti da nam oprostite neznatan *zanos* kojim smo ovaj *Dnevnik* izneli pred sud javnosti. Što se nas tiče, u njegovoj preglednosti, pronašli smo dubinu i vrstu uvida kao *ni u jednoj* povesti do sada. I ne smatramo da naša veza s ovim dokumentima, kao način na koji će po prvi put biti obznanjeni, ima išta više od umerenog uticaja na pojavu ovog zanimanja. Uvereni smo da će nam se svi naši čitaoci pridružiti u razmatranju ovde zabeleženih pu-

stolovina, nesvakidašnje zanimljivih i značajnih. Osobena priroda gospodina koji je bio vođa i duša ekspedicije, u istoj meri kao i njen hroničar, prožela je ovaj zapis neoubzdanim romantičarskim žarom, tako različitim od mlakog i činjeničkog tona koji preovlađuje u većini zapisa ove vrste. G. Džejms E. Rodman, od koga smo dobili rukopis, dobro je poznat mnogim čitaocima ovog *Časopisa*; i do izvesne mere, ima u sebi tog temperamenta koji je zagorčavao rani period života njegovog dede, g. Džulijusa Rodmana, autora povesti. Aludiramo na izvesnu naslednu hipohondriju. Napredovanje bolesti, više od ičega, nagnalo ga je da preduzme neobično putovanje, ovde ispričano do u tančine. Pribor za lov i raznovrstan alat za postavljanje klopki, o kojima govori na početku svog *Dnevnika*, koliko možemo da primetimo, bili su, iz samo njemu znanog razloga, sve sem opravdanja za odvažnost i neobičnost njegovog pokušaja. Nema sumnje, smatramo (a naši čitaoci će se složiti s nama), da je bio gonjen jedino željom za traganjem, zagrljajem divljinje, tog mira zbog kojeg mu čudna narav nije dopuštala da uživa među ljudima. Pobegao je u pustinju, kao da ide prijatelju. Ni u kakvom drugačijem svetlu nismo u stanju da mnoge stvari iz njegovog zapisa povežemo sa uobičajenom predstavom o ljudskom ponašanju.

Budući da smo smatrali umesnim da izostavimo dve strane iz rukopisa, na kojima g. R. daje nekakav izveštaj o svom životu pre polaska uz Misuri, bilo bi dobro na ovom mestu objaviti da je poreklom bio iz Engleske, gde su mu rođaci bili na izvanrednom glasu, gde je dobio sjajno obrazovanje, i odakle se, 1784 (kada mu je bilo oko osamnaest godina), sa ocem i dve neudate sestre iselio u našu zamlju. Porodica se najpre

nastanila u Njujorku; ali se docnije preselila u Kentaki i, gotovo u maniru pustinjaka, skrasila na obali Misisipija, u blizini onog mesta na kojem Mils Point sada prerasta u reku. Na tom mestu, u jesen 1790, stari g. Rodman umire, a sledeće zime, obe njegove kćerke podležu velikim boginjama, jedna za drugom u razmaku od nekoliko nedelja. Ubrzo posle toga (u proleće 1791), g. Džulijus Rodman, sin, naumio je da pokrene ekspediciju koja čini predmet narednih stranica. Vrativši se, tokom 1794, kao što nadalje tvrdi, nastanio se nadomak Abingtona, u Virdžiniji, gde se oženio i dobio troje dece, i gde većina njegovih potomaka i danas živi.

Od g. Džejmsa Rodmana doznajemo da je njegov deda, tokom silnih nedaća na svom putešestviju, samo ovlaš održavao dnevnik; i da rukopisi tog dnevnika, do kojih smo došli, nisu bili razrađeni do u detalje, sve do vremena kada su se, posle sijaset godina, namernici poduhvatili zadatka, na podstrek g. Andra Mišoa, botaničara i autora priručnika *Flora Boreali-Americana* i *Povest o Kinezima u Americi*. G. Mišo, biće upamćeno, ponudio je svoje usluge g. Džefersonu, kad je ovaj državnik, prvi od svih, razmatrao slanje ekspedicije preko Stenovitih planina. On se upustio u izvođenje putovanja, pa je, pored toga, i nastavio svojim putem čak do Kentakija, kad je bio povučen po naređenju francuskog poslanika, u ono vreme u Filadelfiji, koji je zahtevao od njega da se okane svoje namere i na nekom drugom mestu nastavi svoja botanička istraživanja za šta je i bio unajmljen od francuske vlade. Potom zamišljeni plan dospeva u ruke gospode Luisa i Klarka, koji su ga uspešno dovršili.

Međutim, rukopis, kada je upotpunjen, nikada nije stigao do g. Mišoa, radi čijeg ispitivanja je bio sastavljen; uz to, oduvek se smatralo da ga je na putu izgubio mladić kome je bilo povereno da ga uruči u privremeno boravište g. M., u blizini Montičela. Jedva da je bio učinjen ikakav napor na obnovi rukopisa; a čudna priroda g. Rodmana dovela ga je do toga da ne iskaže nikakvo zanimanje u vezi sa potragom. Uistinu, može da izgleda čudno, ali mi, iz onoga što smo čuli o njemu, sumnjamo da je ikada preduzeo ikakve korake da *objavi* rezultate svog više nego neobičnog putovanja; smatramo da je jedina stvar u vezi sa retuširanjem izvornog *Dnevnika* bila da učini g. Mišou. Čak je i istraživački projekat g. Džefersona koji je, u vreme kad je pokrenut, izazvao gotovo sveopšte kritike i bio smatran savršenom *novotarijom*, naišao na tek nekolicinu opštih primedbi junaka naše priče, upućenih članovima njegove porodice. Svoje putovanje nikada nije učinio predmetom razgovora, radije, izgleda, izbegavajući temu. Umro je pre povratka Luisa i Klarka; a *Dnevnik, koji je dospeo u ruke glasnika radi uručjenja g. Mišou*, pronađen je pre, otprilike oko tri meseca, u tajnoj fioci kancelarije koja je pripadala g. Džulijusu R. Nije jasno ko ga je ostavio na tom mestu – rođaci g. R., svi do jednog, oslobađaju *autora* sumnje da ga je sakrio; ipak, bez namere da omalovažavamo uspomenu na tog gospodina, ili g. Džejsa Rodmana (kojem se osećamo naročito dužnim), ne možemo a da ne pomislimo da pretpostavka o tome da je narator, pod izvesnim okolnostima, povratio pošiljku od glasnika i sakrio je tamo gde će biti otkrivena, jeste prilično razložna, i da uopšte nije strana karakteru te jezive čulnosti koja je tako isticala.

Nismo želeli, ni pod kojim uslovima, da menjamo *način* pripovedanja g. Rodmana, i stoga smo sebi dopustili tek izvesne slobode u vezi s rukopisom, pa i njih tek nekoliko, samo u pogledu skraćanja. Stil, uistinu, teško da je moguće poboljšati – jednostavan je i veoma efekatan; svedoči o ogromnom ushićenju s kojim je putnik doživljavao veličanstvene nove predele kroz koje je prolazio iz dana u dan. Ima neke *čežnjivosti* koja prožima ceo izveštaj, čak i u najljućim nevoljama i opasnostima, koja nas istog časa uvlači u čitav njegov način izražavanja. Bio je obuzet plamenom ljubavi Prirode; i obožavao ju je, možda, više u njenom setnom i neobuzdanom obličju, nego u njenom ispoljavanju mirnoće i razdraganosti. Koraćao je kroz tu nesagledivu i često strašnu divljinu uz očigledan zanos u srcu, zbog čega mu zavidimo dok čitamo. Uistinu, bio je *čovjek* za put u središte čitave te otmene pustoši koju je, jednostavno, voleo da opisuje. Da opazi – njegov je duh bio pravi; da oseti – njegova je moć bila istinska. Stoga, na njegov rukopis, gledamo kao na veliko blago – na svoj način apsolutno nenadmašno – uistinu, nikada dostignuto.

To što su događaji iz ove priče do ovog časa ležali *perdus*; to što, čak, i *činjenica* da je Stenovite planine g. Rodman prešao pre ekspedicije Luisa i Klarka nikada nije bila objavljena, ili uopšte nagoveštena u radovima ikoga ko je pisao o američkoj geografiji (jer na ovaj način, bar koliko mi znamo, nikada nije ni bila naznačena), mora biti shvaćeno veoma ozbiljno – a ako ćemo pravo, i više nego čudno. Uopšte, jedini nagoveštaj o ovom putovanju o kojem smo ikada načuli, navodno se nalazi u izvesnom neobjavljenom pismu g. Mišoa, u posedu g. V. Vajata iz Šarlotsvila u Virdžiniji. U njemu

se, u neobaveznom maniru i usputno, pominje kao “grandiozna ideja, čudesno izvedena”. Ako postoji još neki izveštaj o ovom putovanju, mi o njemu ne znamo ništa.

Pre nego što pređemo na sâm izveštaj g. Rodmana, nije neumesno da bacimo pogled na preduzimljivost drugih u pogledu istraživanja na severozapadnom području našeg kontinenta. Ako se čitalac posluži kartom Severne Amerike, moći će bolje da prati naše izlaganje.

Opažamo da se kontinent pruža od Arktičkog okeana, ili od oko 70. do 9. uporednika severne širine; i od 56. do 168. podnevka zapadno od Griniča. Čitavu ovu beskrajnu teritoriju je, u većoj ili manjoj meri, pohodio civilizovan čovek; i uistinu, veći deo ovog prostranstva tek nedavno je trajno nastanjen. Ipak, i dalje ostaje veoma širok pojas koji je na našim kartama označen kao *neistražen*, i koji se, do dana današnjeg, smatra takvim. Ovaj pojas leži omeđen 60. uporednikom na jugu, Arktičkim okeanom na severu, Stenovitim planinama na zapadu, i ruskim posedom na istoku. *G. Rodmanu, svakako, pripada čast da je proputovao ovu jedinstveno divlju oblast u sijaset pravaca; a najzanimljiviji delovi povesti koju sada objavljujemo odnose se na njegove tamošnje avanture i otkrića.*

Verovatno najranije putovanje ikakvog opsega, koje su beli ljudi preduzeli u Severnoj Americi, bilo je putovanje Henepina i njegovih drugova, tokom 1698, međutim, kako su njegova istraživanja bila mahom na jugu, ne osećamo se pozvanim da o njemu potpuniije govorimo.

G. Irving, u svojoj *Astoriji*, pominje pokušaj kape-tana Džonatana Karvera, kao prvog koji je uspeo da pređe kontinent od Atlantskog do Tihog okeana; ipak,

pokazalo se da u ovome greši; jer, u jednom od dnevnika ser Aleksandra Mekenzija, otkrivamo da su preduzeta dva različita pohoda, naročito imajući na umu, onaj iz 1758, Krznarske kompanije Hadsonovog zaliva, i drugi, još ranije, 1749; od kojih se oba smatraju potpuno neuspešnim, budući da nije sačuvan nikakav izveštaj o stvarnim ekspedicijama. Godine 1763, ubrzo pošto je Velika Britanija osvojila Kanadu, kapetan Karver pokreće ekspediciju. Namera mu je bila da prokrstari oblast između četrdeset-trećeg i četrdeset-šestog stepena severne širine, do obala Pacifika. Cilj mu je bio da utvrdi širinu kontinenta na najširem delu, i da utvrdi mesto na zapadnoj obali, gde bi vlada mogla da osnuje naselje kako bi olakšala pronalaženje severozapadnog prolaza, ili komunikaciju između zaliva Hadson i Tihog okeana. Pretpostavljao je da se Kolumbija, u to vreme označavana kao Oregon, uliva negde u okolini moreuza Anijan; i baš tu je Karver očekivao da se oformi naselje. Takođe je mislio da će naselja u okolini iznedriti nove izvore prihoda i otvoriti isplativije puteve za Kinu i britanske posede na Dalekom istoku, od onog koji pruža stari pravac oko Rta Dobre nade. Bio je, međutim, onemogućen prilikom pokušaja prelaska preko planina.

U međuvremenu, sledeću važnu ekspediciju, u severnom delu Amerike, poduzeo je Samjuel Hijarni, koji je, naumivši da otkrije rudnike bakra, tokom godina 1769, '70, '71. i '72, pošao severozapadnim pravcem, od Utvrđenja Princ od Velsa u zalivu Hadson, sve do obala Arktičkog okeana.

Posle ovog, beležimo drugi pokušaj kapetana Karvera, započet 1774, u kojem mu se pridružio Ričard Vitvort, član Parlamenta i imućan čovek. Ovaj poduh-

vat beležimo jedino zbog izveštaja o obimnim razmerama na kojima se zasnivao; jer, uistinu, nikada nije izveden. Dva džentlmena trebalo je da sa sobom povedu pedeset ili šezdeset ljudi, zanatlija i pomoraca, i s njima se probiju kroz šume Misurija, istraže planine u pogledu izvorišta Oregona, i otplove nizvodno do njenog pretpostavljenog ušća, u blizini moreuza Anijan. Na tom mestu bi izgradili utvrđenje, kao i brodove za dalja istraživanja. Poduhvat je zaustavljen izbijanjem američke revolucije.

Još davne 1775, trgovinu krznom vodili su kanadski misionari, severno i zapadno od obala reke Saskačevan, na 53. stepenu severne širine, 102. zapadne dužine; a, početkom 1776. g. Džozef Frobišer nastavio je tim pravcem, sve do 55. stepena S. i 103. stepena Z.

Godine 1778, g. Piter Bond, probio se, s četiri kanua, rekom Elk, na oko 30 milja južno od njenog račvanja s Planinskim jezerom.

Dužni smo da pomenemo još jedan pokušaj prelaza najšireg dela kontinenta od jednog okeana do drugog, koji je propao na samom početku. Za taj pokušaj, javnost jedva da i zna da je uopšte postojao, a pominje ga jedino g. Džeferson, i to samo površno. G. Dž. izveštava da mu se Ledjard obratio u Parizu, priželjkujući nov poduhvat, posle uspešnog putovanja s kapetanom Kukom; i da mu je on (g. Dž.) predložio da pođe kopnom do Kamčatke, pebaci se ruskim brodom do Nutka Saunda, krene niz oblast Misurija, i potom, napredujući kopnom, pređe tom rekom u Sjedinjene Države. Ledjard se složio s predlogom, obećavši da će se postarati da pribavi dozvolu ruske vlade. G. Džeferson bio je uspešan u pribavljanju dozvole; i putnik je, krenuvši iz Pariza, stigao do Sankt Petersburga, baš kad je

Carica otišla da zimu provede u Moskvi. Finansije mu nisu dopuštale neophodno zadržavanje u Sankt P., pa on nastavi svojim putem s dopuštenjem jednog od ministara, ali, na dve stotine milja od Kamčatke, uhapsio ga je neki caričin oficir, jer se ova sad predomislila, i zabranila mu da produži dalje. Strpali su ga u prve kočije, i bez zaustavljanja, vozili danju i noću sve dok nisu stigli do Poljske, gde su ga izveli i pustili. G. Džeferson, govoreći o Ledjardovom poduhvatu, pogrešno ga naziva “*prvim* pokušajem istraživanja zapadnog dela našeg severnog kontinenta”.

Sledeći po značaju bio je čuveni pokušaj ser Aleksandra Mekenzija, koji se dogodio 1789. On je krenuo iz Montreala, probio se preko reke Utavas, jezera Nipising, jezera Haron, oko severne obale Velikog jezera, kroz ono što nazivamo Velikim kanjonom, potom niz Kišnu reku, Šumsko jezero, jezero Bone, gornji deo jezera Pseće glave, južne obale jezera Vinipeg, kroz jezero Kedar i ušća Saskačevana, do Jesetrinog jezera; odatle ponovo, kroz klanac, do Misisipija, i kroz jezera Crnog medveda, Prima i Bufala, nadohvat visokih planina S.I. i J.Z. – potom Losovom rekom do Planinskog jezera – zatim gazeći Robovsku reku do Robovskog jezera – u blizini severne obale ovog poslednjeg do Mekenzijeve reke, i nizvodno, konačno do Polar-nog mora – neizmernim putešestvijem, tokom kojeg se susreo s nebrojenim opasnostima i nevoljama najgore vrste. Čitavom dužinom niz reku Mekenzi do njenog ušća, prolazio je podnožjem istočne strmine Stenovitih planina, ali nikada nije prešao ove prepreke. U proleće 1793, međutim, pošavši iz Montreala i idući pravcem svog prvog poduhvata sve do ušća reke Unjiga ili Reke mira, skrenuo je prema zapadu, i pra-

Edgar Alan Po, američki i svetski klasik, rođen je 1809. godine u Bostonu, a umro 1849. u Baltimoru. Pripovedač, pesnik, kritičar i urednik časopisa, čuven je kao autor koji se zanimao za tajanstveno i sablasno. Njegova priča „Ubistva u Ulici Morg“ (1841) predstavlja začetak moderne detektivske priče, a atmosfera u njegovim pričama strave i užasa nema premca u američkoj književnosti. Njegova pesma „Gavran“ (1845) spada među najčuvenije pesme američke i svetske književnosti.

Po mnogo duguje romantičarskom zanimanju za okultno i satanističko, ali i sopstvenim grozničavim snovima, kojima je pripisivao retku sposobnost da oblikuju uverljive tvorevine od neuhvatljivih tvari. Naoko objektivni i spontani, njegovi tekstovi nastaju zahvaljujući moći njegove imaginacije i brižljivo negovanoj tehnici. Njegov pronicljiv i temeljan kritički duh, njegov izvanredan pesnički sluh, veština pripovedanja, veoma cenjeni za njegovog života, obezbedili su mu prvorazredno mesto u svetskoj književnosti.

Sin glumice rodom iz Engleske i glumca iz Baltimora, posle majčine smrti, 1811. godine, primljen je u dom Džona Alana, trgovca iz Ričmonda, i njegove žene, koja nije mogla da ima dece. Kasnije je u Škotskoj i Engleskoj (1815–20) dobio klasično obrazovanje, a zatim školovanje nastavio u Ričmondu. Godine 1826. studirao je na Univerzitetu u Virdžiniji, ali mu staratelj nije dozvolio da nastavi studije zbog kockanja i rasipničkog ponašanja, te se Po vratio u Ričmond, a zatim otišao u Boston, gde je 1827. objavio zbirku

bajronovske poezije *Tamerlan i druge pesme*. Siromaštvo ga je prinudilo da stupi u vojsku, pod imenom Edgar A. Peri, a kada mu je umrla pomajka, Džon Alan mu je pomogao da se upiše na vojnu akademiju u Vest Pointu. Pre polaska, Po je objavio novu zbirku pesama u Baltimoru, *Al Aaraaf, Tamerlan i kraće pesme* (1829).

Kasnije je namerno izazvao da bude izbačen sa akademije, i krenuo za Njujork, gde je objavio zbirku pod naslovom *Pesme*, u kojoj je bilo nekoliko izvanrednih pesama, neke od njih pod uticajem Kitsa, Šelija i Kolridža. Zatim se vratio u Baltimor, gde je počeo da piše priče. Godine 1833. pričom „Rukopis pronađen u boci“ osvojio je nagradu od 50 dolara koju je davao neki bostonski nedeljnik, a 1835. vratio se u Ričmond kao urednik časopisa *Southern Literary Messenger*. Tamo je stvorio ugled kao književni kritičar i oženio se svojom mladom rođakom Virdžinijom Klem, kojoj je tada bilo svega 13 godina.

Kada je izgubio posao u Ričmondu, kako izgleda, zbog pijanstva, vratio se u Njujork. Piće je bilo prokletstvo njegovog života. U Njujorku je 1838. objavio objavio dugu proznu pripovest *Avanture Gordona Pima*, u kojoj je, kako je često činio u svojim pričama, kombinovao materijal iz stvarnog života i najluđe fantazije. Smatra se da je to jedan od tekstova koji su nadahnuli Hermana Melvila da napiše roman *Mobi Dik*. Godine 1839. postao je jedan od urednika časopisa *Burton's Gentleman's Magazine* u Filadelfiji. Tu je objavio priče „Vilijam Vilson“ i „Pad kuće Ušera“.

Krajem 1839. objavio je zbirku priča *Groteske i arabeske* (datiranu 1840). Napustio je Bartonov časopis u junu 1840, a 1841. postao je urednik *Graham's Lady's and Gentleman's Magazine*, gde je objavio prvu detektivsku priču, „Ubistva u Ulici Morg“. Godine 1843. njegova „Zlatna buba“ osvojila je nagradu od 100 dolara koju je davao časopis *Philadelphia Dollar Newspaper*, čime je stekao veliki publicitet. Godine 1844. vratio se u Njujork, napisao „Podvalu sa balonom“ za *Sun*, i postao zamenik urednika časopisa *New York Mirror*.

U tom časopisu je koncem januara 1845. godine objavio svoju najčuveniju pesmu, „Gavran“, koja ga je smesta učinila slavnim. Iste godine objavio je i zbirku *Gavran i druge pesme*, kao i izbor priča pod naslovom *Priče*, a 1846. Po se se preselio u Fordam, gde je za *Godey's Lady's Book* pisao rubriku „Literati Njujorka“.

Godine 1847. umrla mu je supruga Virdžinija. Godine 1848. objavio je „Eureku“, svoje „transcendentalno objašnjenje univerzuma“, a 1849. vratio se u Ričmond, i zatim, krajem septembra, ponovo u Baltimor. Tamo je i umro, navodno posle teškog pijanstva.

Poovo delo i njegova teorija „čiste poezije“ veoma rano su naišli na odjek, naročito u Francuskoj. Niko nije učinio više u tome da ubedi svet, a na kraju i Sjedinjene Države, u Poovu veličinu od francuskih pesnika Bodlera i Malarmea. Njegova uloga u francuskoj književnosti zaista je bila uloga uzora i u pesništvu, i u analitičkom promišljanju književnog teksta. Francuski simbolizam oslanjao se na Poovu „Filozofiju kompozicije“, i na njegovom uzoru stvarao teoriju „čiste poezije“.

Poov uticaj prepoznaje se kod mnogih modernih pisaca, od Franca Kafke do Hulija Kortasara, ili Junićira Tanizakija i Koboa Abea. Presudno je uticao na stvaranje detektivskog žanra u XIX veku. H. L. Borhes, R. L. Stivenson, i široka čitalačka publika, bili su impresionirani pričama o detektivu Dipenu i metafizičkim spekulacijama u „Faktima o slučaju g. Valdemara“ (1845). Smatra se da je Po i začetnik modernog žanra naučne fantastike. Takve su priče „Mellonta Tauta“ (1840, gde opisuje buduće društvo i kroz anti-utopiju satirizuje svoje vreme), „Hiljadu i druga Šeherezadina priča“ i „U dubinama Malstrema“. Međutim, Poa nije zanimao nijedan poseban naučni koncept nego, pre svega, istraživanje različitih stvarnosti, što je jedna od središnjih tema naučne fantastike.

Po je svoje priče pisao sa idejom da ih čita široka publika, ali toj publici nije ugađao. Pisao je koristeći svoju učenost i veštinu kako bi dopro do običnog čitaoca svoga vremena i

kod njega izazvao jake emotivne reakcije. Pou nije bio stran ni komercijalni senzacionalizam: neke svoje priče je pokušao da predstavi kao vesti, nešto poput onoga što će mnogo kasnije učiniti Orson Vels sa radijskom postavkom *Rata svetova*.

Po je razvio teoriju kompozicije koju je primenjivao i u pričama i u poeziji. Njeno osnovno načelo je da, kada su u pitanju priča i pesma, pisac treba da ostvari jedinstven i sveobuhvatan psihološki i duhovni efekat na čitaoca. Tema ili zaplet uvek treba da budu podređeni piščevom proračunatom građenju jednog jedinog, snažnog raspoloženja kod čitaoca, bilo da je reč o melanholiji, iščekivanju ili užasu. Kod Poa nema dodatnih elemenata, nema sporednih zapleta, nema sporednih likova, nema digresija u pravom smislu. Po je pisanje smatrao moralnim zadatkom koji ne deluje kroz pouku nego tako što istovremeno stimuliše čitaočeve mentalne, emocionalne i duhovne sposobnosti kroz savršeno integrisane tekstove. Po je, tako, uticao i na uspostavljanje pravila i metoda svojstvenih Novoj kritici, vodećoj školi književne analize u Americi u dvadesetom veku.

Sadržaj

Prvo poglavlje	7
Drugo poglavlje	19
Treće poglavlje	36
Četvrto poglavlje	51
Peto poglavlje	67
Šesto poglavlje	83
<i>O piscu</i>	97